

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 2. Quid requiritur ut Cooperantes teneantur ad restitutionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

sex priores sunt positivæ, tres verò posteriores negativæ: Comprehenduntur his versibus.

*Jussio, consilium, consensus, palpo, recursus,
Participans, mutus, non obstans, non manifestans.*

Q. 2. *Quid requiritur ut Cooperantes teneantur ad restitutionem?*

Resp. I. Requiritur, ut sua cooperatione fuerint causa damni: nam qui non est causa damni, nullum damnum reipsâ intulit; sed qui nullum damnum intulit, nullum tenetur resarcire. Porro non semper consilium, adulatio, vel aliquid hujusmodi est efficax causa rapinæ. Unde hinc solum tenetur consiliator, aut palpo ad restitutionem quando probabiliter estimari potest, quòd ex hujusmodi causis, fuerit injusta acceptio subsequuta, ait S. Thom. 2. 2. q. 62. a. 7.

Resp. II. Ut jubens, consulens, consentiens, laudans, receptator, adjuvans teneantur restituere, sufficit, ut executor mandato, consilio, consensu, adulatione, recursum verè motus sit, vel alterius auxilio, operâ, adjutus sit ad damnum inferendum: quia tunc sunt verè causa damni; neque enim est de ratione veræ causæ, ut eâ non positâ non ponatur effectus, sed tantum ut ex eâ sequatur effectus: nam causa efficax est præcisè ea, ex quâ Physicè, vel moraliter provenit effectus. Ita Covar. Cajet. Sot. Azor, Vasquez, Molina, Lessius. de Lugo, & alii.

Idque certum est, inquit Lessius, etiamsi alius non defuisset, qui iussisset, consulisset, adiuvisset, &c. Nec credibile est aliquos id negare, ne eos quidem, qui indistinctè requirunt, ut alioqui damnum secutum non fuisset, sed supponunt nullam aliam causam fuisse superventuram: alioqui eorum opinio est apertè falsa. Quia talis ita est causa damni in hoc casu, ut si ipse, vel alius similis non moveret, vel adjuvaret executorem, damnum non fieret: ergo verè est causa, sine qua non fieret damnum; nam causa sine qua non, est ea, quæ ita cooperatur, ut sine ipsâ vel simili superveniente non fieret effectus à causa executrice. Igitur jubens, consulens, adjuvans, &c. tenetur restituere, etiamsi non defuisset alius qui iussisset, consulisset, adiuvisset, &c. Enimverò alium præveniendo in iniuria, contraxit obligationem quam ipse contraxisset; & alioqui qui damnum iniuste passus est ab aliis, non haberet ius exigendi restitutionem ob multitudinem hominum iniquorum.

Quare solum controversia esse potest, quando executor absque illo consilio, mandato, laude, ministerio, auxilio, idem damnum illaturus fuisset, quamvis nulla alia similis causa fuisset superventura; quia nempe jam erat ex se ad id paratus, & promptus. Tunc etiam esse obligationem restituendi affirmant Caiet. Sot. Medina, Vasquez, Molina, quos refert, & sequitur de Lugo, asserens, hanc esse communem

nem sententiam inter recentiones, modò re-
vera suo consilio, mandato, vel auxilio coo-
peretur de factò ad damnum: quia talis est
verè causa damni, nam esse causam non est,
quòd illâ deficiente effectus non fieret, sed
quòd illâ etiam re ipsa cooperetur ad damnum.
Nec obstat, quòd executor iam ex se esset cau-
sa efficax damni; nam duæ causæ totales mo-
rales possunt concurrere ad eundem effe-
ctum, atque etiam duo motiva totalia, ita ut
uno eorum deficiente effectus adhuc ex vi
alterius fieret, v. g. si medicus eat in aliquem
locum vocatus à duobus infirmis ad eos cu-
randos, ita ut propter singulos seorsim iret,
moveretur quidem ab utroque, ita tamen, ut al-
tero deficiente iret; tunc singula motiva verè
concurrunt, & tamen altero deficiente effe-
ctus fieret. Unde quoties tuum consilium,
vel auxilium verè movet, & influit, licet eo
deficiente idem damnum fieret, adhuc verè
es causa damni, nam verè damnum adhuc ori-
tur ex tuo consilio, &c. Cæterum in dubio,
an alter tuo consilio, &c. efficaciter motus
fuerit ad damnum inferendum, nec ne, temperis
restituere, vel totum, vel saltem pro quantitate
dubii: quia in dubio nemo præsumitur ma-
lum sua sponte facturum; & quia possessio
stat pro obligatione restituendi, cum constet
positam esse causam de se damni illativam,
vide dicta Q. II.

*Sed quid si executor consilio, aut aliâ simili causâ
motus est tantum ad damnum inferendum
facilius, confidentius, vel citius?*

Resp. Multi negant mandantem, consulentem teneri tunc restituere. Quia tum rem moraliter æstimando, non est causa efficax damni, & nihil interest ad damni illationem, an facilius, confidentius &c. illatum sit, si revera sublato consilio, &c. illatum verè fuisset ab executeore jam ad id ultrò determinato; & tunc consulens, laudans, &c. non tam sunt causæ substantiæ damni, quàm modi vel circumstantiæ, qua mandatur executioni; ut quòd fiat hoc modo, hoc instrumento, hoc tempore, &c. Ergo non tenentur substantiam damni rependere; & ita sentire dicunt S. Thom. in 4. dist. 15. q. 1. a. 5. ad 3. quæstionem. ubi ait de consulente: *Non obligatur semper ad restitutionem, nisi in certis casibus, quando probabiliter credit, quòd consilium suum fuit efficax, & quòd alias injusta ablatio commissa non fuisset.* & S. Antoninum 2. p. tit. 2. c. 1. §. 6. ubi dicit jubentem, & consulentem teneri de dono, *quòd alias non fuisset factum*, supple seclusâ aliâ simili causâ.

Medina verò, Cajet. Sot. Molina, Vasquez, Reginal. & alii affirmant: quia adhuc talis est vera causa damni, nam est causa hujus individua actionis damnosa, quæ hic, & nunc fit, & ad eam concurrat.

Porro adhuc probabilius est teneri ad restitutionem.

tutionem eum, qui fuit causa, ut damnum citius inferretur, tum ex l. 5. ff. ad leg. Aquil. ibi: *Si quis seruo mortiferum vulnus inflixerit, eundemque alius ex intervallo ita percusserit, ut maturius interficeretur, quam ex priore vulnere moriturus fuerat, statuendum est utrumque eorum lege Aquilia teneri*: tum quia alioqui potuisset executor mutare voluntatem, vel impediri à damno inferendo: & sic damnum sine tuo consilio vel opera potuisset non exstitisse, & fortè non exstitisset; deinde es causa damni hic, & nunc illati.

Q. 3. An omnes cooperantes ad damnum tenentur singuli in solidum?

Resp. I. Mandans, consulens, consentiens, laudans, vel receptans, &c. tenetur ad restitutionem totius damni, si causa fuit totius damni, partis verò, si solum partis causa fuit. Nam quisque tenetur refarcire totum, & solum damnum, cujus causa iniusta fuit: & quando ad idem damnum concurrerunt, tunc singuli tenentur in solidum modo infra explicando.

Quoad participantes, cum plures cooperantur ad idem damnum inferendum, sic ut singuli sint causa actionis iniustæ, seu conferant in actionem injustam; ut dum plures communi consilio, operâ, auxilio, domum, vineam, hortum spoliant, gregem abigunt, vel ædes incendunt, aut unus præbet aliis instrumenta, v. g. claves, arma, scalas, &c. tunc

K 5

singuli